





після набуття чинності Угодою, забезпечити рівень захисту, аналогічний до існуючого в Співтоваристві, включаючи ефективні засоби забезпечення дотримання таких прав [11]. Україна зобов'язалась вжити заходів для забезпечення того, щоб її законодавство поступово було приведене у відповідність до законодавства Співтовариства. Зокрема, приблизна адекватність законів матиме місце в таких галузях: закон про митницю, інтелектуальна власність тощо (стаття 51 Угоди про партнерство).

В 2014 році відбулося підписання та ратифікація Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (надалі – Угода про асоціацію).

Відповідно до ст. 479 Угоди про асоціацію вона замінила собою Угоду про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами 1994 року.

Статтею 84 Угоди про асоціацію визначено, що поступове наближення до митного законодавства ЄС, як це визначено в стандартах ЄС та міжнародних стандартах, здійснюється згідно з Додатком XV до цієї Угоди [12].

Згідно глави 9 Угоди про асоціацію сторони домовились про досягнення належного та ефективного рівня охорони і захисту прав інтелектуальної власності. Зокрема статтею 250 Угоди про асоціацію передбачений такий інструмент захисту прав інтелектуальної власності – ухвалення процедур, відповідно до яких буде застосовано тимчасове затримання митними органами митного оформлення для вільного використання або арешту таких товарів, що порушують право інтелектуальної власності. Таке затримання може бути здійснене за ініціативою правовласника, так і за ініціативою митного органу.

Додаток XV «Наближення митного законодавства» Угоди про асоціацію передбачає зокрема впровадження до законодавства України протягом трьох років з дати набрання чинності цією Угодою без шкоди результатам поточного перегляду права ЄС стосовно митного дотримання прав інтелектуальної власності:

1) Регламенту Ради (ЄС) № 1383/2003 від 22 липня 2003 року щодо митних дій проти товарів, підозрюваних в порушенні окремих прав інтелектуальної власності та необхідних заходів проти товарів, що порушують такі права, та

2) Регламенту Комісії (ЄС) №1891/2004 від 21 жовтня 2004 року, який встановлює положення для імплементації Регламенту Ради (ЄС) №1383/2003 від 22 липня 2003 року щодо митних дій проти товарів, підозрюваних в порушенні окремих прав інтелектуальної власності та необхідних заходів проти товарів, що порушують такі права [12].

**3. Митний кодекс 1991 року.** Митний кодекс України від 12 грудня 1991 року взагалі не містив сформованого механізму захисту прав інтелектуальної власності. Стаття 74 Митного кодексу 1991 року лише забороняла пропуск через митний кордон України товарів, імпорту та експорту яких здійснюється з порушенням прав промисловості або інтелектуальної власності [13].

В 2001 році Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення відповідальності за порушення прав на об'єкти права інтелектуальної власності» № 2362-III Митний кодекс 1991 року був доповнений статтею 116-1, якою встановлювалася відповідальність за переміщення через митний кордон України товарів або предметів, виготовлених з порушенням прав на об'єкт права інтелектуальної власності, що охороняється законом [14].

Здійснюючи гармонізацію українського законодавства до норм та принципів СОТ та законодавства ЄС, Кабінет Міністрів України запровадив принципово новий для законодавства України механізм постановою від 28 квітня 2001 року № 412 «Про затвердження Положення про порядок реєстрації та переміщення через митний кордон України товарів, що містять об'єкти інтелектуальної власності» [15]. Постанова набула чинності 15.06.2001 р., втратила чинності 19.04.2007 р.

Положенням передбачено складання та ведення Держмитслужбою реєстру товарів, що містять об'єкти інтелектуальної власності. Реєстрація у зазначеному реєстрі,

продовження строку реєстрації, внесення змін до реєстру були платними. Реєстрація проводилася на шість місяців або один рік. Термін реєстрації міг бути продовжений на шість місяців або на один рік.

У разі включення товару до реєстру правовласник або його представник мали право протягом терміну реєстрації звернутися до будь-якого митного органу з мотивованими клопотаннями про зупинення митного оформлення товару, стосовно якого є достатні підстави вважати, що він переміщується через митний кордон України з порушенням прав інтелектуальної власності цього правовласника.

За наявності достатніх підстав митне оформлення товару зупинялося терміном на 15 календарних днів. Цей строк міг бути продовжений на 15 календарних днів.

Для остаточного встановлення факту порушення прав правовласника він мав в найкоротший термін прибути до митного органу, в зону діяльності якого надійшов відповідний товар. Правовласнику дозволялося обстежити затриманий товар та в разі потреби надіслати зразки цього об'єкта для проведення обстеження чи експертизи митною лабораторією або іншим компетентним органом.

Правовласник зобов'язаний у зазначений термін подати митному органу ухвалу суду про порушення провадження в справі або письмове відкликання клопотання про зупинення митного оформлення товарів.

У разі подання митному органу ухвали суду про порушення провадження в справі митний орган продовжував термін зупинення митного оформлення до прийняття судового рішення. Також митний орган мав право з власної ініціативи зупинити митне оформлення товару, включеного до реєстру, стосовно якого є достатні підстави вважати, що його переміщення через митний кордон України здійснюється з порушенням прав інтелектуальної власності.

**Висновки.** Перші реальні норми щодо охорони права інтелектуальної власності на митному кордоні були встановлені Положенням про порядок реєстрації та переміщення через митний кордон України товарів, що містять об'єкти інтелектуальної власності, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 28 квітня 2001 року № 412. Зазначені норми були впроваджені внаслідок виконання Україною своїх міжнародних зобов'язань щодо гармонізації законодавства з нормами ГАТТ/СОТ, зокрема з положеннями Угоди ТРІПС, а також із законодавством ЄС. При цьому незважаючи на формальну відповідність Угоді ТРІПС, встановлений зазначеним Положенням механізм захисту об'єктів інтелектуальної власності при переміщення товарів через митний кордон України, не був ефективним.

### Список літератури:

1. Регламент Європейського парламенту та Ради (ЄС) № 608/2013 від 12 червня 2013 року Про митний контроль за дотриманням прав інтелектуальної власності та про припинення дії Регламенту Ради (ЄС) № 1383/2003 URL: [https://minjust.gov.ua/m/str\\_45882](https://minjust.gov.ua/m/str_45882).
2. Про ратифікацію Протоколу про вступ України до Світової організації торгівлі : Закон України № 250-VI від 10.04. 2008 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/250-17>.
3. Україна й Світова організація торгівлі. URL: <http://wto.in.ua/index.php?get=4>.
4. Результати уругвайського раунду багатосторонніх торговельних переговорів: Тексти офіційних документів. К.: «Вимір», Секретаріат Міжвідомчої комісії з питань вступу України до СОТ. – 1998. – 520 с.
5. Право інтелектуальної власності Європейського Союзу та законодавство України / под. ред. Капіци Ю. М. URL: [https://minjust.gov.ua/azu\\_es\\_4\\_1](https://minjust.gov.ua/azu_es_4_1).
6. Регламент Ради (ЄС) № 1383/2003 від 22 липня 2003 року щодо застосування дій митних органів стосовно товарів з підозрою на порушення певних прав інтелектуальної власності та заходів, що мають вживатися стосовно товарів, які порушують такі права. URL: [https://minjust.gov.ua/m/str\\_45880](https://minjust.gov.ua/m/str_45880).
7. Пунда О. О., Молдован Е. С., Жданова В. П. Митне забезпечення дотримання прав інтелектуальної власності досвід Європейського Союзу // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція. – 2014. – № 9-2. – том 1. URL: [http://www.vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc9-2/part\\_1/32.pdf](http://www.vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc9-2/part_1/32.pdf).
8. Імплементаційний Регламент Комісії (ЄС) № 1352/2013 від 4 грудня 2013 року що засновує бланки, передбачені Регламентом Європейського Парламенту та Ради (ЄС) № 608/2013 щодо захисту прав інтелектуальної власності митними органами. URL: [https://minjust.gov.ua/m/str\\_45882](https://minjust.gov.ua/m/str_45882).

9. Угода про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами URL: [http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/998\\_012/page](http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/998_012/page).
10. Калініченко А. І. Шлях адаптації українського митного законодавства до світових стандартів // Юридичний електронний журнал. URL: [http://lsej.org.ua/1\\_2015/30.pdf](http://lsej.org.ua/1_2015/30.pdf).
11. Про Рекомендації парламентських слухань «Захист прав інтелектуальної власності в Україні: проблеми законодавчого забезпечення та правозастосування»: Постанова Верховної Ради України № 1243-V від 27.06.2007 // Відомості Верховної Ради України, 2007. – № 45. – Ст. 524.
12. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони та ЄС, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони URL: [http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/984\\_011/paran1724#n1724](http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/984_011/paran1724#n1724).
13. Митний кодекс України від 12.12.1991 р. № 1976-XII URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1970-12>.
14. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення відповідальності за порушення прав на об'єкти права інтелектуальної власності: Закон України від 05.04.2001 р. № 2362-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2362-14/ed20010405>.
15. Про затвердження Положення про порядок реєстрації та переміщення через митний кордон України товарів, що містять об'єкти інтелектуальної власності: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 квітня 2001 року № 412 URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/412-2001-p>.

Стаття надійшла 25.11.2017 р.

*Т. Р. Хамзин*, аспірант  
Институт права имени В. Сташиса  
Классический частный университет  
ул. Жуковского 70, «Б», Запорожье, 69002, Украина

## ЕВОЛЮЦІЯ ТАМОЖЕННОГО ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА УКРАИНЫ, РЕГУЛИРУЮЩЕГО ЗАЩИТУ ПРАВ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ СОБСТВЕННОСТИ

### Резюме

Проанализировано таможенное законодательство Украины с 1991 года до этого времени в сфере защиты интеллектуальной собственности. Описаны основные этапы развития и становления механизма защиты прав интеллектуальной собственности государственными органами во время перемещения товаров через таможенную границу Украины и влияние на его формирование международного законодательства и законодательства ЕС.

**Ключевые слова:** права интеллектуальной собственности, Таможенный кодекс, объекты интеллектуальной собственности, таможенный орган.

*T. R. Khamzin*, Postgraduate  
the Institute of Law V. Stashisa  
of Classic Private University  
Zhukovsky Street, 70, «B», Zaporizhzhia, 69002, Ukraine

## EVOLUTION OF CUSTOMS LEGISLATION OF UKRAINE REGULATING PROTECTION OF INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS

### Summary

The customs legislation of Ukraine is analysed from 1991 till now in the field of defence of intellectual property. The basic stages of development and becoming of mechanism of defence of intellectual ownership rights are described by public organs during moving of commodities through the custom border of Ukraine and influence on his forming of international legislation and legislation of ES.

**Key words:** intellectual ownership rights, Custom code, objects of intellectual property, custom organ.